

a halogatásról

... N. telkesedéstől csillagzó szemmel rontott be az ajtón. A csillag a szobában is felfénylött, N. dudorászva pakolgotott polcain, jól észlelhető belső derűt árasztott, néha titokzatosan elmosolyodott, majd reám nézett, felszólító módon: kérdezzem már meg, hogy minek örül annyira.

— Minek örülsz annyira — kérdeztem, kérdőjelet nélkül.

— Holnaptól úszni járok — közölte nagy büszkén. — Fél hatkor kelek, fél hétkor már a vízben vagyok...

— Csak leszel... egyelőre...

— Természetesen a hidegvizes medencében. Harminckét hossz oda, harminckét hossz vissza, megállás nélkül, frissen-gyorsan, lendületesen! Idő: félóra, ezt azonban fokozatosan csökkentem... Minél gyorsabban úszom le a tápot, annál tovább ülhetek a melegvízben. Érszükítő hatású az egyik, értágító a másik; pontban hétkor azonban

hopp!, ki a vízből, be a tus alá, irány a büfé, a könnyű, de dús reggeli...

— Jó — mondtam — csináld meg. Mindenesetre kíváncsi vagyok.

— Majd meglátod — mondta N., a sziklaszilárd, másnap viszont közölte: rengeteg van az usziban kora reggel, két kartempó közt négy hónaljrugást kap az ember, a hideg víz pedig valóban hideg. És egyáltalán. De viszont azonban ezzel szemben holnap... Vagy holnapután... Vagy még később, esetleg soha.

N. tehát halogat, mint ahogy valamilyen mindenki halogat. Elfelejt, hogy a hidegvíznek nem a melegség, hanem a hidegség a lényege; az úzásnak nem a fejbőrűgés, hanem a tempózás; az életnek pedig nem az, hogy szép, hanem az, akárik török, akárik szakad, ameddig lehet, életben kell maradni.

— efcse —

A DISKURS és múltja

Mint a Szegedi Egyetem előző lapszámában hírt adtunk, a József Attila Tudományegyetem 8. 15-ös csoportja részt vett a nyugat-németországi Giessenben megrendezett DISKURS színházi találkozón. Szereplésükről is beszámoltunk akkor, most néhány információt teszünk közzé a szervező történetéről és munkájáról, tekintettel arra, hogy munkaértéküket ez évben egyetemünkön tartja.

A DISKURS évente megrendezett találkozója Európa minden részéről érkeztek színházati tanuló fiatal együttesek.

1984-ben Frank Hentschker kezdeményezésére rendezték meg először. Frank Hentschker és Hajo Knopp — mindketten hallgatók — a DISKURS-t egy Európa-találkozóknak, drámai fesztiválnak szánták 1986-ban. A színházi szakma minden területe érdekelt a DISKURS-on — színjátszás, rendezés, díszlettervezés, tánc, koreográfia, dramaturgia. A fesztivál keretében a színházi főiskolák, egyetem színházak, független drámai csoportok előadásokat tartanak és adnak elő, kiállításokat rendeznek, bemutatót adnak a filmművészeti főiskolák terméséből.

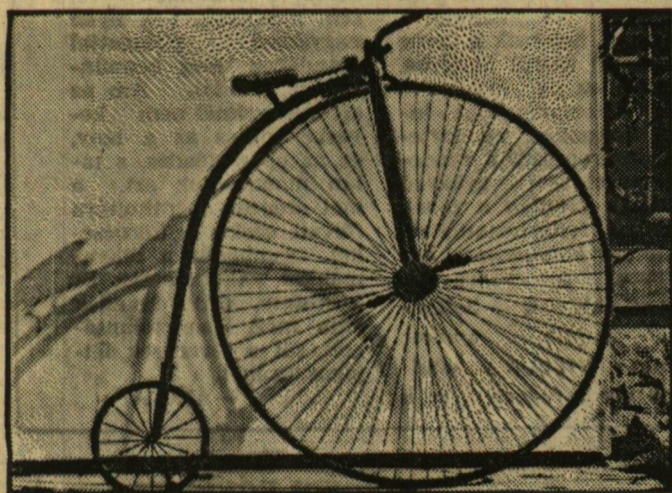
A DISKURS programjait úgy állítják össze, hogy a legjobb újító és kísérletező színházak előadásait és filmjeit bemutatassák. A résztvevőknek bőséges lehetősége nyílik eszmecsere a szakmán belül, az eredmények megvitatására és a színházi munka különböző módszereivel kapcsolatban felmerülő gyakorlati és elvi problémák megbeszélésére, az elmélet vitája itt ugyanakkora szerephez kell jusson, mint az előadások gyakorlata.

A dráma- és színházművészet szakértőit meghívják, hogy riportokat adjanak a beszámolóban munkájukról. A találkozó lehetőséget ad információ- és véleménycsere kis csoportos közösségekben, és biztosítja, hogy a DISKURS-on részt vevő országok a saját színházai helyzetéről beszéljenek. A teoretikus vita a 87-es DISKURS-on a mai színházi élet következő problémáira fektet nagy súlyt; látomásos színház, vagy; a színház mint normális intézmény; Van-e új politikai tudatosság az európai színházban?

Giessen-ben idén június 17—21. között, a második Európa-találkozón megalapították az EAST-t, a Színház Diákjainak Európa-Szövetségét.

A JATE—8.15-ös csoport vállalta az első EAST-munkaértékelt szervezést december 5—6-ra. Ehhez minden érdeklődőt szeretettel vár péntek esti programjain este 7 órától a Bölcsészkar Auditorium Maximumban. Angolul és/vagy németül tudók előnyben, s azokat is várja a csoport, akik nem kívánnak közvetlenül színházzal foglalkozni, csak kíváncsiak a találkozó kép- és dokumentum- és videoanyagára, vagy a Szövetség szervezőmunkájában vennének részt.

Vincze László: Velaszipéd

Béres példája

„... azt akarom, ami kell”

Élet — halál határvonalán álló emberek vallanak. Arról, hogyan kerültek át az innenső partra. Az útról, ami a betegségtől a gyógyulásig vitt — Kisvárdán át. Emberi sorsok, családi drámák... Egyre többet tudunk meg a szerről és a terápiáról, mely az eddig gyógyíthatatlannak hitt betegségek ellen is hatékonyak bizonyult. Egyre többet tudunk meg az emberről, aki komolyan veszi a szenvedőkön való segítség ösi törvényét. Orvosok szólnak meg — ellentétesen vélekedve a rák elleni „csodaszerről”. Egyre érzékletesebbé válik a betegek és a kutatógyógyító ember tiszta kapcsolatát összekuszáló ellenérdek-hálózat, felködlik az előítéletek szövevénye, mely megfertőzi-bekebelezi az élet és halál határvonalát is.

Kósa Ferenc „új” (1976-ban forgatott, 1986-ban befejezett, 1987-ben az utolsó szó jogán címmel bemutatott) filmjének hőse dr. Béres József. Az ember, aki „másképp” gondolkodik. A kutató, aki a mozaikkockákból új képet rakott ki. A biológiából és élettanból doktorált agrármérnök, akit a föld mérgezettségének és a burgonyahozam összefüggéseinek vizsgálata kíváncsivá tett: milyen hatással vannak a környezeti tényezők az emberi immunrendszerre, az anyagcsere-egyensúlyra. Az újszerű kérdésfeltevés és két évtizedes kutatómunka eredményeként a kisvárdai tudós kidolgozta a daganatos megbetegedések ellen ható szert és terápiát. Az igazához makacsul ragaszkodó ember — mondhatni — „a” világgal szemben vállalja-védi „szellemi termékét”. Dr. Béres József nem szokványos úton, a növényneveléstől indulva jutott oda, hogy a rák, az autoimmun és más betegségekre írt adott. A szabócsai „krumplis ember” a szervezetre ártalmatlan, azaz nem toxikus Béres-csepp mellett diétát, életmódváltást javasol a gyógyulni vágyóknak. Sőt olyan módszert dolgozott ki, melynek segítségével vizeletvizsgálat alapján, 90 százalékos biztonsággal ki tudja szűrni a rákos betegeket.

A Béres-ügyet esettanulmányként boncolgatja Kósa. Adott hát egy szer, mely visszahozhat a halálból, van biztos, a betegség elburjánzásának megelőzését segítő módszer. Am ezek kiinkai kipróbálására, azaz hivatalos elismerésére és alkalmazására nincs lehetőség. Az orvostársadalom, az egészségügyi kormányzat a mai napig ellenáll, intoleráns a szűk szakterületen kívül eső, de értékelhető eredményt felmutató tudóssal és készítményével szemben. Mi, betegek és hozzátartozók pedig rettegünk a kortól, legyünk rák vagy AIDS a neve; beleborzongunk, hogy a gyógyszer törvényesítésének halogatása életünkbe kerülhet. Ülünk a nézőtérén, kerekre nyitott szemmel, fejcsóválva vitázunk azokkal, akik „betegalany-nak”, s nem sorsáról dönteni képes embernek tekintenek minket. Peregnék a fekete-fehér filmkockák, s rádöbbenünk: a józan paraszti ész helyett előítéletek, megfoghatatlan erők-folyamatok uralják a terepet, az ember teljesítménye nem méreteltik meg igazságosan. Fölhordulunk: tévesen-hiányosan tájékoztattak, így ebben az ügyben (sem) adatott meg az ítélelhozatal szabadsága.

A néző a rendező, a főszereplő gondolkodótársává avatódik. De hányan vesszük az üzenetet: „Változtasd meg életed!”? Kevesen. A küldetést, a Balczó Andrásról 1977-ben bemutatott filmet naponta 1200-an, a Béres-portrét idén szeptemberben naponta 60-an nézték meg Csongrád megyében. Igaz, a közönségtől erőfeszítést kíván a (nem eléggé feszesre vágott) négy és fél órás dokumentumfilm megtekintése. Am a téma súlyos, aktuális, erkölcsi-gondolati értékeit hordoz, közérdeklődésre tarthat számot. Az üresen tátongó nézőtér közgondolkodásunk állapotára utal.

Miért szól ez az eset a példa erejével? Kósa a Móra kollégium ankétján idézte József Attilát: „En nem azért jöttem, hogy bölgjek, hogy buzdítsak, hanem hogy tegyek. Egy mindannyiunknál szociálisabb ember szinte csak sejtett alakja lebeg a szívek fölött. Kell, hogy reakciám húsmat és beleégnyzzam csontjaimat. Hogy ez nem »művészet«? Akkor fúnyulok a »művészetre«, én többet akarok, én azt akarom, ami kell.” —újszászi—

Megjelent az Acta Geographica

A közelmúltban látott napvilágot a Tudományegyetem földrajzi tanszékeinek legújabb kiadványa.

Jakucs László A természeti környezet átalakulása az Alföldön 1945 és 1985 között című tanulmánya újszerű vállalkozás. A szerző „A vízszintváltozás hatása a lepusztuló karszt-régiók bányászati lehetőségeire” című másik cikk több évtizedes karsztkutató munkájának egyik gyakorlatban is közvetlen hasznosítható eredményét foglalja össze. Bárány Iona „Adatok a magyarországi Bükk-hegység oldásos dolináinak sajátosságaihoz” című tanulmányban a szerző bemutatja érdekes morfolitikus eredményeit, köztük a dolina képződés ösföldrajzi környezetét. Mezösi Gábor „Módszer a környezetkutatás során használt paraméterek számának csökkentésére” című munka a környezetkutatás skáláját gazdagítja, amelynek széles körű alkalmazására nyílik lehetőség. Andó Mihály „Csongrád megye termőhelyi adottságai” című tanulmány a termőhelyi adottságok vizsgálatának és minősítésének új megközelítési módját

tárja az olvasó elé. Krajkó Gyula „Összefüggések az Alföld területi struktúrájában” című elemzés a gazdaság térszerkezeti egységeinek sokrétű, belső és külső kapcsolatát tárja fel hangsúlyozva azokat a térszerkezeti jellemzőket, amelyek befolyásolják a termelőerők területi elrendezését. Abonyiné Palotás Jolán „Az épülő lakások mennyiségi és minőségi mutatóinak alakulása településhálózati szerepekörök szerint” című munka a lakásépítés mutatóinak településhálózati szintenként megnyilvánuló különbségeit tárja fel. Csatóri Bálint—Enyedi György „Új települések képződése falusi térségekben” című tanulmánya az új települések kialakulását befolyásoló folyamatokat mutatja be. Tóth József „Az alföldi városfejlődés néhány vonása” című elemzés a térség demográfiai és településhierarchiai összefüggéseit taglalja hangsúlyozva a fejlesztés terén megnyilvánuló diszharmonikus jelenségeket. Duró András „Társadalomföldrajzi vizsgálat a Szeged környéki tanyavilágban” címmel írt tanulmányt.

ABONYI GYULÁNÉ DR.

PB-határozat

— sirató —

Pá-pá 7. oldal!
Pá-pá 8. oldal!
Pá-pá Pista!

(Ez csak sútka!)
ok?más.

Polanski: Kés a vízben

Kritika és értelmezés helyett egy szótárt állítottam össze. Miért? Megpróbálkozom azzal, hogy egyszóval megmagyarázzam helyett csak iránytűt adjak az értelmezésekhez. Tudnivaló, hogy mennyire közeledik bármely művészeti ág minden termékéről, így a filmről írt értekezés önmagunkhoz. Ennek a szubjektivitásnak szeretnék én is jogot adni, megartani persze az én jogomat arra, hogy a szótár elemei is szubjektíven és önkényesen kiválasztottak.

A szótár használata rugalmas lehet. Bármikor alkalmazkodik a mindenkori értelmező egyéniségéhez, azonban kizárja mégis azt, hogy ahány ember, annyi értelmezés születik. Bocsánatot kérek, ha ezzel itt-ott törést okozok az értelmezési szándékomban és behatároltá igyekszem tenni tudatunk képzelet végtelenségét.

A szótár elemei a filmben található hétköznapi tárgyak, melyek szimbolikus funkciót is hordoznak.

A szótár:
autó ablaktörője = tisztálátás szimbóluma
dugóhúzó = amivel nehézség nélkül segíthetünk magunkon komformista kellek (továbbiakban k.k.)
férfi borszj = szadómazohista jelkép (Freud)
gumikrokodill = az idő eltöltésének hasznos jeltéksze (k.k.)

iránytű = fogódzó, kapcsolódó, biztonság jelképe

kés = 1. fallikus szimbólum 2. potencia-impotencia jelképe (nemcsak szexuálisan) 3. kasztrációfelelem szimbóluma 4. fétis, amiből erőt merít a tulajdonos. Andrzej: „A kés az életben fontos, különösen, ha az ember az erdőben van.”

A Fiú: „A vízben a kés csak játékszer”

kivágott fa = kasztráltság

kombinált fogó = a mindenhez eszköz kell jelzője (k.k.)

mikádó = unaloműző játék (k.k.)

női cipő = vagina (Freud)

Peugeot = k.k.

rádió = unaloműzés eszköze (k.k.)

sebesült kéz = stigmatizáció, kasztráltság

tengeri térkép = eligazodás szimbóluma

tengeren a csónak = három ember bezártságának szimbóluma

uszony = k.k.

vitorláskeztyű = k.k.

Megjegyzés: k.k. = komformista kellek jelölés azt kívánja kifejezni, hogy ezek a tárgyak keljenek ahhoz, hogy ne maradjon tehetetlen a filmbeli főhősök egyike.

Remélem, hogy ezen szótár nélkül sem válik tehetetlenné a film nézője, de azt is remélem, hogy nem kasztrálja önmagát azáltal, hogy figyelmében sem veszi.

ÖRDÖG OTTÓ

Megalakult a megyei természetvédelmi egyesület

Idén nyáron, pontosan május 12-én tartotta alakuló közgyűlését Szegeden a Kiss Ferenc Csongrád Megyei Természetvédelmi Egyesület.

Az egyesület célja nemcsak a védetté nyilvánított értékek megóvása, de a még nem védett, ám már veszélyeztetett természet és a környezet védelme. A jelenlegi 150 tag a következő szakosztályokban dolgozhat: biológiai (vezetője Körömczy László környezetbiológus, környezetegészségügyi (vezetője dr. Dési Ilés egyetemi tanár), vízvédelmi (vezeti dr. Dobler László hidrobiológus) földtudományi (vezeti Zsiga Attila tanársegéd) pedagógiai (vezeti Sára Endréné pedagógus), propaganda (vezeti dr. Csizmadia György docens), fotós (vezeti dr. Molnár Gyula ornitológus).

Az egyesület alakuló ülésén dr. Szőkefalvi-Nagy Béla professzor választotta meg elnökének, elnökhelyettesnek dr. Dési Ilés egyetemi tanárt és dr. Bartha József a Cs. M. Tanács környezetvédelmi titkárát. Az egyesület titkára dr. Ilosvai György adjunktus lett, szervező titkára pedig dr. Szalma Elemér tanársegéd. Az egyesület székhelye a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Biológia Tanszéke.

A Természetvédelmi Egyesület természetesen továbbra is várja az aktív vagy pártolótagokat. A tag-

segi díj 1 évre önálló keresettel nem rendelkezőknek 100 Ft, önálló keresettel bíróknak 200 Ft. A tagsági díjat a jelentkezési lapok beérkezése után, a lakás címekre kiküldött csekken kell befizetni az év folyamán. Szeretné a szervezet minél több fiatal, egyetemi-főiskolai hallgatót tudni soraiában. A JATE KISZ-bizottságon jelentkezhetnek még az érdeklődő hallgatók, oktatók.

SZEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola MSZMP és KISZ-bizottságainak lapja

Felelős szerkesztő:

GRÓF RÓZA

Szerkesztőség: 6720 Szeged, Dugonics tér 12. Telefon: 12-119
Megjelenik havonta kétszer
Ara: 2,30 forint. Előfizetési díj egy évre 36,80 forint

Terjesztik az Intézmények KISZ-és szervezeti bizottságai
Kiadja a Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat Szeged, Tanácsköztársaság útja 10. sz. 6740
Telefon: 24-633. Telex: 82-282

Felelős kiadó:

Kispál Antal igazgató
Szegedi Nyomda Szeged,
Bajcsy-Zsilinszky u. 28. 6720
1987. X. 8. — 4623 —

ISSN: 0230-791X

Felelős vezető:
Surányi Tibor igazgató